

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Beknopte natuurtoets Buitenwoel, Veendam

projectnummer: P000891

Onderwerp: Beknopte natuurtoets woningbouw Buitenwoel - Dijkeneiland
Datum: 14-03-2022

Inleiding

KADER

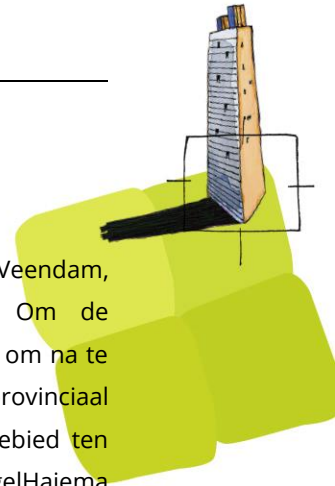
De initiatiefnemer is van plan om in de woonwijk Buitenwoel, ten zuiden van de Golfiaan in Veendam, woningen te bouwen. Hiervoor wordt een planologische procedure doorlopen. Om de uitvoerbaarheid van dit plan te toetsen, is een natuurtoets uitgevoerd. Het doel hiervan is om na te gaan of aanvullend onderzoek in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb)¹ of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is. Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de inventarisatie op 9 februari 2022 bezocht door een ecooloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden waren: bewolkt, circa 9°C, droog en een matige tot vrij krachtige wind.

PLANGEBIED

Het plangebied bestaat uit twee percelen akkerland en een gedeelte grasland ten zuiden van de Golfiaan (zie figuur 1). Het plangebied wordt aan de oost-, zuid- en westzijde begrensd door watergangen en aan de noordzijde door een fietspad. De twee akkerpercelen aan de zuidzijde worden door een sloot gescheiden van het gedeelte grasland aan de noordzijde van het plangebied. Tussen de twee akkerpercelen staat een kleine rij bomen. Verder is geen bebouwing op het terrein aanwezig.

De ontwikkelingen bestaan uit de realisatie van 55-60 woningen op het terrein. Het plangebied wordt in twee delen opgesplitst, waardoor twee 'eilanden' ontstaan. De sloot aan de noordzijde van het plangebied wordt gedempt en de watergang langs de zuidzijde wordt verbreed. Er wordt een brug vanaf de zuidzijde van het terrein naar het fietspad ten zuiden van de watergang gemaakt. Verder worden de bomen tussen de twee akkerpercelen gekapt. Verder wordt voor deze ontwikkeling grond vergraven en overige vegetatie verwijderd.

¹ De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 in werking getreden en betreft zowel soortenbescherming als bescherming van (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Kaart met de locatie van het plangebied (rood). Bron kaartondergrond: www.ruimtelijkeplannen.nl

Figuur 2. Ontwerp van de nieuwe woningen.

Foto's 1 - 6. Impressie van het plangebied op 9 februari 2022. Linksboven de sloot aan de noordzijde van het plangebied. Rechtsboven het aanzicht op het plangebied vanuit het noorden. Links midden, de bomenrij tussen de twee akkerpercelen. Rechts midden het aanzicht op het plangebied vanuit het westen. Linksonder de sloot aan de zuidzijde van het plangebied. Rechtsonder de noordzijde van het terrein.

Soortenbescherming

Onderdeel van de Wnb is soortenbescherming van planten en dieren. Dit betreffen:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels die vallen onder de Vogelrichtlijn (Wnb art. 3.1-3.4);
- dier- en plantensoorten die beschermd zijn op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (Wnb art. 3.5-3.9);

- nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage van de wet (Wnb art. 3.10-3.11).

Van deze laatst genoemde groep beschermde soorten mogen provincies een zogenaamde 'lijst met vrijstellingen' opstellen (Wnb art. 3.11). Voor de soorten op deze lijst geldt een vrijstelling van de verboden genoemd in art. 3.10 eerste lid van de Wnb.

INVENTARISATIE

Uit het raadplegen van de gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Database Flora en Fauna² (NDFD) (© NDFD - 8 februari 2022 16:39:34) blijkt dat in de omgeving van het plangebied (0-2 kilometer) diverse beschermde diersoorten bekend zijn. Het gaat om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren en enkele ongewervelden.

Het plangebied bestaat grotendeels uit pas geploegde kale akker, die tijdens het veldbezoek erg nat waren. De vegetatie in de groene randen van het plangebied en in de slootkanten bestond voornamelijk uit een aantal algemene gras- en kruidensoorten, zoals smalle weegbree, zachte ooievaarsbek, Engels raaigras, gestreepte witbol en duizendblad. De slootkanten zijn voornamelijk met bovengenoemde grassoorten en pitrus begroeid. In de sloot aan de noordzijde van het plangebied is lisdodde en riet waargenomen. Deze soorten duiden op voedselrijke omstandigheden. De bomenrij tussen de twee akkerpercelen bestaat uit gewone es met hiertussen braam.

Uit de directe omgeving van het plangebied zijn geen beschermde plantensoorten bekend (NDFD). Deze zijn gezien de voedselrijkdom en de terreingesteldheid ook niet in het plangebied te verwachten.

Er is een aantal vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen bekend uit de directe omgeving van het plangebied, waaronder buizerd, ransuil en boomvalk (NDFD). In het plangebied is geen bebouwing aanwezig die mogelijkheid biedt voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus of gierzwaluw, om een nest in te maken. In de bomen tussen de twee akkerpercelen zijn geen nesten aangetroffen die geschikt kunnen zijn voor roofvogels of uilen.

Het plangebied is marginaal als foerageergebied van een aantal soorten roofvogels met jaarrond beschermde nesten, zoals sperwer en buizerd.

Kievit, wulp of scholekster zijn vogelsoorten die op akkers broeden. Deze worden door hun (grote) verstoringsevoeligheid, de nabijheid van bebouwing en de bouwwerkzaamheden die rondom het plangebied plaatsvinden, niet in het plangebied verwacht.

² Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD). De NDFD is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFD geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

In de sloten rondom en aan de noordzijde van het plangebied kan wel een aantal algemeen voorkomende broedvogels tot broeden komen, zoals wilde eend en meerkoet. De nesten van deze algemene soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

Een aantal vleermuissoorten, waaronder gewone dwergvleermuis, is in de omgeving van het plangebied waargenomen (NDFP). Het plangebied biedt geen geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen door het ontbreken van bebouwing. De bomen tussen de twee akkerpercelen hebben geen holtes en/of scheuren die geschikt zijn als vleermuisverblijfplaats. Het plangebied vormt mogelijk wel een klein onderdeel van het foerageergebied van vleermuizen die in open gebieden en boven water kunnen foerageren, zoals laatvlieger en ruige dwergvleermuis. Mogelijke vliegroutes zijn niet aanwezig door het ontbreken van aaneengesloten rijen opgaande beplanting of brede watergangen.

Het plangebied biedt geschikt leefgebied voor een aantal algemene grondgebonden zoogdiersoorten, zoals veldmuis en huisspitsmuis (NDFP). Voor deze soorten geldt in de provincie Groningen een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb. Een aantal niet-vrijgestelde grondgebonden zoogdiersoorten is bekend uit de directe omgeving van het plangebied, namelijk haas (sinds februari 2022), bever, eekhoorn, otter en steenmarter (NDFP). De akkers liggen geïsoleerd tussen watergangen, woonwijken en de doorgaande weg. Hierdoor wordt haas niet in het plangebied verwacht. Haas is wel te verwachten in het grotere en makkelijk toegankelijke agrarische gebied ten noorden van de Golfaan. In het plangebied zijn geen gebouwen of houtstapels aanwezig die geschikt zijn als verblijfplaats voor steenmarter of andere marterachtigen. Het plangebied vormt mogelijk wel een klein onderdeel van het foerageergebied van steenmarter. Verder zijn in de bomen in het plangebied geen nesten van eekhoorn waargenomen. Geschikt leefgebied voor bever en otter, zoals brede watergangen met oeverzones die voldoende dekking geven (otter) en grote wateren omzoomd door bossen (bever), is niet in het plangebied aanwezig. Aanwezigheid van andere niet-vrijgestelde zoogdiersoorten kan op basis van het ontbreken van geschikt leefgebied en/of waarnemingen uit de omgeving worden uitgesloten.

Er zijn waarnemingen van enkele algemene amfibieënsoorten bekend vanuit de directe omgeving van het plangebied, zoals bastaardkikker en gewone pad (NDFP). Deze soorten kunnen zich voortplanten in de watergangen rondom en in de sloot aan de noordzijde van het plangebied. Daarnaast kunnen lage aantallen van deze soorten de groene randen van het plangebied als landbiotoop gebruiken. Voor deze soorten geldt in de provincie Groningen een vrijstelling van de verbodsartikelen van de Wnb bij ruimtelijke ontwikkelingen. Uit de omgeving van het plangebied zijn geen waarnemingen bekend van niet-vrijgestelde amfibieënsoorten (NDFP). Deze zijn gezien de

inrichting van het terrein en/of het ontbreken van waarnemingen uit de omgeving ook niet te verwachten.

In de directe omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van de beschermde dagvlindersoorten grote vos en grote weerschijnvlinder (NDFF). Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop, zoals beekoevers en bosranden met boswilg (grote weerschijnvlinder) of bosranden en houtwallen met iep, zoete kers of wilgensoorten (grote vos), zijn deze soorten niet in het plangebied te verwachten.

Verder zijn de beschermde libellensoorten gevlekte witsnuitlibel, beekrombout, groene glazenmaker en sierlijke witsnuitlibel bekend vanuit de omgeving van het plangebied (NDFF). Deze soorten komen voor in wateren met krabbenscheervelden (groene glazenmaker), laagveenmoerassen en verlandingszones met wateren en veel watervegetatie (geflekte witsnuitlibel), grote beken en kleine rivieren (beekrombout) en vennen of andere wateren met veel waterplanten (sierlijke witsnuitlibel). Gezien de terreingesteldheid zijn groene glazenmaker en beekrombout niet in het plangebied te verwachten. Sierlijke witsnuitlibel kan voorkomen in de brede watergangen rondom het terrein. Gevlekte witsnuitlibel kan, gezien de vegetatiestructuur, grote hoeveelheid watervegetatie en waarnemingen van de soort in de omgeving, mogelijk wel voorkomen in de begroeide sloot aan de noord- en zuidzijde van het plangebied.

Waarnemingen van beschermde soorten uit de soortgroepen vissen en reptielen zijn niet bekend vanuit de omgeving van het plangebied (NDFF). Vanwege het ontbreken van geschikt biotoop zijn deze ook niet in het plangebied te verwachten.

TOETSING

Als gevolg van de plannen gaan geen vleermuisverblijfplaatsen of jaarrond beschermde nesten van vogels verloren. Leefgebied van sierlijke witsnuitlibel, zoals de brede watergangen rondom het terrein, wordt niet aangetast. Mogelijk gaat wel leefgebied van gevlekte witsnuitlibel verloren als gevolg van het verbreden van de watergang aan de zuidzijde en het dempen van de sloot aan de noordzijde van het terrein. Daarom is nader onderzoek naar gevlekte witsnuitlibel nodig. Op basis van het nader onderzoek naar deze soort, wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Akkervogels worden niet broedend in het plangebied verwacht. Negatieve effecten op akkervogels als gevolg van de plannen kunnen dan ook worden uitgesloten.

Bij uitvoering van het plan wordt het plangebied mogelijk minder geschikt als foerageergebied voor sperwer en buizerd. Het plangebied vormt echter hooguit een klein onderdeel van het foerageergebied van deze soorten en bovendien is in de directe omgeving in ruime mate alternatief

en deels ook hoogwaardiger foerageergebied voor deze soorten aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten door verlies van foerageergebied treden dan ook niet op.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat, indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, in gebruik zijnde nesten van vogels kunnen worden verstoord of vernietigd. Dit is bij wet verboden. Vernietiging of verstoring van in gebruik zijnde nestplaatsen kan voorkomen worden door bij de planning en uitvoering van de werkzaamheden rekening te houden met het broedseizoen. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt dat het broedseizoen ongeveer van 15 maart tot 15 juli duurt.

Het plangebied vormt door het ontbreken van veel opgaande beplanting hooguit matig geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Het plangebied zal naar verwachting niet volledig ongeschikt worden als foerageergebied voor eventueel te verwachten vleermuissoorten. Bovendien is in de directe omgeving van het plangebied in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op het foerageergebied van vleermuizen, als gevolg van de werkzaamheden, treden niet op. Verder zijn geen rijen opgaande beplanting of brede watergangen aanwezig die kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen. Negatieve effecten ten aanzien van vliegroutes kunnen dus worden uitgesloten.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieën- en zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen in de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen van de provincie Groningen. Voor deze soorten hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht van de Wnb.

Gebiedenbescherming

Voor onderhavig plangebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedenbescherming relevant: de Wnb en de provinciale structuurvisie en verordening.

WET NATUURBESCHERMING

In de Wnb is de bescherming van Natura 2000-gebieden, geregeld. Plannen en projecten met negatieve effecten op deze gebieden zijn vergunningsplichtig. Relevant daarbij is dat de Wnb een externe werking kent. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

NATUURNETWERK NEDERLAND

Het Natuurnetwerk Nederland is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland en vormt de basis voor het natuurbeleid. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale omgevingsvisie (NOVI). De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing, ontwikkeling en bescherming van het NNN. De begrenzing en ruimtelijke bescherming van het NNN is voor de provincie Groningen uitgewerkt in de Provinciale Omgevingsvisie 2021 en de Omgevingsverordening provincie Groningen 2021. Van belang is dat de provincie geen externe werking kent voor het NNN.

NATUUR BUITEN HET NNN

Vanuit het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid wordt verder buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande bos- en natuurgebieden en weidevogel- en akkervogelleefgebieden.

INVENTARISATIE

In het kader van de Wnb beschermde gebieden liggen op ruime afstand van het plangebied. Het meest nabijgelegen beschermde gebied betreft het Natura 2000-gebied 'Zuidlaardermeergebied' dat circa 9 kilometer ten westen van het plangebied ligt. Het meest nabijgelegen NNN-gebied ligt circa 9 kilometer ten westen van het plangebied. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen als 'Natuur buiten het NNN' betreft een bos dat circa 1,4 kilometer ten noordoosten van het plangebied ligt. Het dichtstbijzijnde akkervogelleefgebied ligt 2,1 kilometer ten westen van het plangebied.

TOETSING

Het plangebied ligt op ruime afstand van het Natura 2000-gebied 'Zuidlaardermeergebied'. Hierdoor zijn in potentie effecten alleen mogelijk door externe werking. Het plangebied is gescheiden van het Natura 2000-gebied door bebouwing, wegen en agrarisch gebied. Gezien de afstand tot het Natura 2000-gebied, de inrichting van het tussenliggende gebied en de aard van het plan, kan een toename van verstoring door geluid, verlichting of optische verstoring worden uitgesloten.

Eventuele toename van stikstofdepositie als gevolg van bouwwerkzaamheden in de aanlegfase is op basis van de Wet Stikstofreductie en Natuurverbetering vrijgesteld van vergunningsplicht. Gezien de omvang van het project waarbij nieuwe woningen worden gerealiseerd op agrarische gronden en de afstand tot de dichtstbijzijnde stikstofgevoelige habitattypen (> 12 kilometer), wordt geen toename van stikstofdepositie boven 0.00 mol N/ha/jaar in stikstofgevoelige habitattypen van Natura 2000-gebieden in de gebruiksfase verwacht.

Gezien de afstand tot het NNN, natuur buiten het NNN, akkervogelleefgebied en de aard van het plan, zijn geen negatieve effecten op dergelijke gebieden te verwachten.

Beschermde houtopstanden

De Wet natuurbescherming beschermt bos van minimaal 1.000 m² en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwde kom.

In het plangebied zijn geen beschermde houtopstanden aanwezig. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Groningen is niet nodig.

Conclusie

Voor dit plan is op 9 februari 2022 een veldbezoek gedaan en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om het plangebied uit de NDFF geraadpleegd. Op basis van het veldbezoek en de verspreidingsgegevens is een nog onvoldoende beeld van de natuurwaarden in het gebied verkregen om de toetsing aan de Wnb op te baseren.

Uit deze toetsing komt naar voren dat als gevolg van de plannen mogelijk leefgebied van gevlekte witsnuitlibel verloren gaat. Daarom is nader onderzoek naar deze soort nodig om te bepalen of deze voorkomt in het plangebied. Onderzoek naar gevlekte witsnuitlibel vindt plaats tussen eind april en eind juli. Op basis van het nader onderzoek wordt bepaald of een ontheffing voor de Wnb nodig is.

Verder moet rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Dit betekent dat er bij voorkeur buiten het broedseizoen wordt gewerkt, dus buiten de periode half maart tot half juli. Het is ook mogelijk om voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken, om te voorkomen dat vogels gaan broeden. Hierbij bestaat echter het risico dat er alsnog vogels tot broeden komen, bijvoorbeeld als werkzaamheden onverwachts enkele dagen worden onderbroken. In dat geval kan het zijn dat de werkzaamheden (gedeeltelijk) moeten worden stilgelegd.

Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig om het plangebied voorafgaand aan de start te (laten) inventariseren op broedgevallen. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

Een nadere analyse in het kader van de gebiedenbescherming van de Wnb of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid is niet noodzakelijk. Het plan heeft geen negatieve gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van natuurlijke habitats en soorten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Wnb nodig. Het plan is daarnaast op het punt van provinciaal natuurbeleid niet in strijd met de Provinciale Omgevingsverordening